

Tó-ava-Tó

A rejtvénykedvelők bizonyára jól tudják, hogy a keresztrejtvények egyik leggyakoribb meghatározása így szól: „Lamartine verse”. A megfejtés három betű: „A **tó**”. Ez a vers minden bizonnyal egyike azon költeményeknek, amelyről éppen a rejtvényeknek köszönhetően tömegek tudják, hogy létezik, ugyanakkor félek, komoly tanácstalanság támadna, ha akár csak egyetlen sorát fel kellene idéznünk. Pedig valóban szép versről van szó, mely a következő négy sorral kezdődik:

„Így tehát, mindig új partok felé csatáztván,
mert éjünk örök, és út nincs visszafele,
horgonyt nem vethetünk az idő óceánján
egyetlen napra se?”

(Alphonse De Lamartine: A **tó**, Szabó Lőrinc fordítása)

Ha arra akarnánk vállalkozni, hogy irodalmi művel fejezzük ki mindazt, amivel az egyetem vezetése szembe kellett nézzen az elmúlt hetekben, azt hiszem, keresve sem találhatnánk ennél kifejezőbb alkotást. Mert csatára kényszerültünk, ismét meg kellett küzdenünk a Budapesti Corvinus Egyetem egységéért és a budai campusért. Ez a mai nap azonban ünnep, hiszen sokan eljöttünk ma, akik csak elvétve futunk össze mindennapi munkánk során, eljöttünk, hogy megcsodáljuk a botanikus kerti tavat. Minél elkeseredettebb harcot vívunk a mindennapokban, annál nagyobb szükségünk van ilyen horgonyvető, összekötő, ünnepi alkalmakra!

A magyar nyelv leleményes játékosságát hívom most segítségül ahhoz, hogy logikusan rendezett módon tudjam elmondani nektek mindazt, ami miatt fontosnak tartom ezt a legutóbbi botanikus kerti fejlesztést. A mai rendezvény címe **tóavató**, amiről eszembe jutott, hogy a **tó** milyen sok magyar szavunkban megtalálható szótagként. Az első, amelyik eszembe jutott – és ez talán nem is annyira meglepő egy egyetemen –, hogy **hallgató**. És persze ezzel párban jár az a másik szó, hogy **oktató**. Évente több száz hallgatónk fordul meg a Soroksári Botanikus Kertben növényteni, természetvédelmi és talajtani gyakorlatokon. Úgy is mondhatjuk, nincs kertész és tájépítész **hallgató**, aki ne töltene itt el a képzés részeként hosszabb-rövidebb időt.

Magyarország és elsősorban az Alföld flórájának legfontosabb növényei találhatók meg a kertben, éppen úgy, mint azok az idegenföldi növények, melyek a hazai kultúrkörnyezetben jelen vannak. Az különbözteti meg a Budai Arborétumtól, amelyről az elmúlt hetekben a széles nyilvánosság előtt is sok szó esett, hogy nem díszkert, mert itt természetes alföldi élőhely-maradványok láthatók.

A következő szavunk legyen a **kutató**. A botanikus kert ugyanis kísérleti helyszín, ahol kollégáink az alföldi klíma és növényzet kapcsolatát, ökológiáját, a klímaváltozás hatásait vizsgálják. Az oktatás mellett a természetvédelem, az *ex situ*

fenntartás az elsődleges cél, és talán érthető, hogy genetikusként számomra külön érdekes a génmegőrzés feladata. Olyan gyűjtemények vannak itt, melyek máshol Magyarországon nincsenek, és amelyek taxonómiai vizsgálatokra is alkalmasak. Ilyen a borostyán-, rózsá- és berkenyegyűjtemény, melyeket hamarosan meg is tekinthetünk.

Nézzük tovább fontos szavainkat, melyekben ott bujkál a **tó**! Például: **látogató**. A kert ugyanis közfeladatokat is ellát. Kollégáim fontosnak tartják az ismeretterjesztést, a környezettudatos nevelést, a természetvédelmi értékek népszerűsítését, a kapcsolattartást a természetjáró és természetet szerető közönséggel. Az eredeti és egykori természetes vegetáció rekonstruált elemei a kertet behálózó tanösvény mentén ismerhetők meg bármely látogató számára. Cél, hogy gyűjteményeinket a tudós közösség, a hallgatók és a civil lakosság számára is közérthetően mutassuk be.

A következő szavunk legyen az, hogy **méltó**. Figyelemre, bámulatra méltó az az oktatási-kutatási-természetvédelmi-közművelődési érték, amit a kert képvisel. Ezt a sort nagyon hosszan folytathatnánk, hiszen több száz olyan szó ismert a magyar nyelvben, melyben a **tó** megtalálható. Köztük azonban fel-felbukkanhatna néhány negatív jelentésű is, mely egy ilyen ünnepi beszédbe nem való, bár példaként, tanulságképpen egy-kettő talán felsorolható: **rövidlátó, becsapható, eladható, bruttó-nettó** stb. Ezeket is hallottuk az elmúlt időszakban...

Abban bízom, hogy ez a most avatandó **tó**, vizes élőhely tovább növeli a kert oktatási-kutatási lehetőségeit és népszerűségét mint kirándulóhely, vagyis fokozza mindazt, mi fokozható. Ezzel megköszönöm a tanszék vezetőjének, Höhn Mária tanárnőnek és Barabás Sándor tanár úrnak, a kert vezetőjének és a tanszék minden munkatársának áldozatos munkáját. Végezetül maradt itt még kimondatlanul egy szó, mely manapság ki nem hagyható. Ez a szó mindennap minden dékán fülének dobhártyáján tucatszám ott rezeg: **fenntartó**.

Remélem, hogy ennek a szónak is helye van ünnepi beszédeinkben, és hosszú távon megőrzi ezt a helyét. Megőrzi, mert munkánk értéke ugyanolyan nyilvánvaló lesz Pesten és Budán, mint itt a tangazdaságban és a botanikus kerti **tó** partján. És az értékekre vigyázni fogunk, és vigyázni fog mindenki más is, akinek ez a társadalom által ráruházott felelőssége.

Köszönöm megtisztelő figyelmeteket, és lássuk a tavat!

Soroksár, 2015. június 12.

Hegedűs Attila dékán